05

ආඛ්‍යාත පද

නාම පද, ක්‍රියා පද, නිපාත පද හා උපසර්ග වාක්‍ය නිර්මාණයෙහිලා සමාන ප්‍රධානත්වයකින් දායක වෙයි. නිවැරැදි ලේඛන ව්‍යවහාරය සඳහා සම්මත රීතිවලට අනුකූලව ක්‍රියා පද භාවිත විය යුතු ය. ආඛ්‍යාත පද යන්න නිවැරැදි ව හඳුනා ගැනීම, එහි ප්‍රභේද, ඒ එකිනෙකෙහි ඇති සුවිශේෂ ලක්ෂණ හා ආඛ්‍යාත පද වරනැගීම ආදිය පිළිබඳ ඔබට සවිස්තරාත්මක දැනුමක් ලබා දීම මෙම පාඩමේ අරමුණ යි.

ආඛ්‍යාත පද

සභාපති හිමි : සද්ධර්මෝදය පාරිවේණික ශිෂ්‍ය සංගමයේ අද පැවැත්වෙන රැස්වීමේ න්‍යාය පත්‍රයට අනුව මීළඟට තිබෙන්නේ විශේෂාංග වැඩසටහන යි. අද විශේෂාංග වැඩසටහන යටතේ සම්මුඛ සාකච්ඡාවක් පැවැත්වීමට ප්‍රාචීන මධ්‍යම පන්තියේ කිතිගම මහින්ද හිමියන් සමග සිංහල විෂයභාර මාවනැල්ලේ රාහුල ගුරු හිමියන්ට යි දැන් අවස්ථාව.

මහින්ද හිමි : ගරු පරිවෙණාධිපති හිමියන් ඇතුළු ආචාර්ය මණ්ඩලයෙන් අවසර යි. මගේ සහෝදර හිමිවරුනි, අප අද බලාපොරොත්තු වෙන්නේ ඔබේ සිංහල ව්‍යාකරණය පිළිබඳ දැනුමට යමක් එකතු කිරීමට යි. අද අපේ මාතෘකාව ආඛ්‍යාත පද යන්න යි. ඒ සඳහා මා සමග සම්මුඛ සාකච්ඡාවට එකතු වන්නේ සිංහල විෂයභාර ආචාර්ය මාවනැල්ලේ රාහුල හිමියනු යි. මා ප්‍රථමයෙන් උන්වහන්සේ ගෞරවයෙන් පිළිගන්නව, තෙරුවන් සරණයි අපේ හාමුදුරුවනේ.

රාහුල හිමි : තෙරුවන් සරණයි

මහින්ද හිමි : පළමුවෙන් මා දැනගන්න කැමතියි ක්‍රියා පදයක් කියන්නේ මොකද්ද කියලා.

රාහුල හිමි : එහෙමයි හාමුදුරුවනේ. **සාමාන්‍යයෙන් ක්‍රියා පද කියන්නේ කිරීමක්, සිදුවීමක්, විඳීමක් හඟවන පද යි.** දැන් මේ උදහරණ දිහා බලන්න.

ළමයා පොත කියවයි.
ගසින් ගෙඩියක් වැටෙයි.
සිසිල් සුළඟින් ගතට සුවයක් දැනෙයි.

'කියවයි' කියන්නේ යම් කෙනෙකු කරන දෙයක්, 'වැටෙයි' කියන්නෙ ඉබේ සිදුවන දෙයක්, 'දැනෙයි' කියන්නේ විඳීමක්. ඔය විදිහට තමයි අප කුඩා කාලයේ ඉඳලා ක්‍රියාපද ගැන ඉගෙනගෙන තියෙන්නේ. ඒ වුණාට සිදත් සඟරාවේ පළමු වන අදියරේ මෙන්න මෙහෙම ක්‍රියාපද හැඳින්වෙනවා. එහි දැක්වෙන විදියට 'කිරිය' යන්න හඳුන්වනවා **"නොදැව් නුගුණ දැව් නිසා සකරුණෙන් ද මුව වැ සිදු කිරිය නම්" කියලා. එහි තේරුම ද්‍රව්‍යයක් නොවන ගුණයක් නොවන ද්‍රව්‍යයක් ආශ්‍රය කොටගෙන කාරක සයෙන් ධාතුවක් මුල් වීමෙන් සිද්ධ වන්නේ ක්‍රියා නම් වේ.**
අපේ විශිෂ්ට විද්වතකු වූ මුනිදාස කුමාරතුංග මහත්තයා එතුමාගේ 'ක්‍රියා විවරණය' නමැති පොතේ ක්‍රියා පද යන්න හඳුන්වා දී ඇත්තේ 'ධාත්වර්ථයක් දෙනුයේ ක්‍රියා' වශයෙනු යි. ධාතුවක අර්ථය දෙන්නේ ක්‍රියා කියල යි එතුමා හඳුන්වන්නේ.

මහින්ද හිමි : හොඳයි, දැන් අපට ක්‍රියා පද ගැන යම් වැටහීමක් ලැබුණ. අප ඊළඟට ක්‍රියාපද පිළිබඳ මාතෘකාවේ තව ගැඹුරට ගියොත්,

රාහුල හිමි : එහෙමයි හාමුදුරුවනේ, පොදුවේ ක්‍රියා පදවල දකින්නට ලැබෙන විශේෂ ලක්ෂණ අනුව ඒවා වර්ග තුනකට බෙදන්න පුළුවන්. ඒවා තමයි

1. අවසාන ක්‍රියා
2. නාම ක්‍රියා
3. නිපාත ක්‍රියා

අවසාන ක්‍රියා

මහින්ද හිමි : මොනවද ඒ අවසාන ක්‍රියා කියන්නෙ?

රාහුල හිමි : අවසාන ක්‍රියා කියන්නේ පූර්ණ ක්‍රියා ලක්ෂණ පෙන්වන ක්‍රියා පද යි. මා දෙවෙනි ව දැක්වූව නාම ක්‍රියාත් අවසාන ක්‍රියා විශේෂයක් වුණත් ඒවායේ නාම ලක්ෂණත් ක්‍රියා ලක්ෂණත් තියෙනවා. ඒ වුණාට මා දැක්වූව අවසාන ක්‍රියා පූර්ණ ක්‍රියා ලක්ෂණ පමණක් පෙන්නුම් කරන නිසා නාම ක්‍රියාවලින් අවසාන ක්‍රියා වෙන් කර දක්වන්න පුළුවන්. මේ අවසාන ක්‍රියාත් නැවතත් වර්ග හතර (4)කට බෙදා දක්වන්න පුළුවන්. මේ ආඛ්‍යාත වර්ග ගැන හතර (4) වෙනි පන්තියේදී ඔබට සාමාන්‍ය දැනුමක් ලැබෙන්න ඇති.

1 ආඛ්‍යාත ක්‍රියා ඒ කියන්නේ ශුද්ධ ආඛ්‍යාත
2 ප්‍රයෝජ්‍ය ආඛ්‍යාත
3 විධි ආඛ්‍යාත
4 ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාත

මේ වර්ග හතරේ ම පූර්ණ ක්‍රියා ලක්ෂණ තියෙනවා. අපි ඉස්සෙල්ලා ම ගනිමු ආඛ්‍යාත ක්‍රියා කියන එක.

1. ආඛ්‍යාත ක්‍රියා හෙවත් ශුද්ධ ආඛ්‍යාතය

සෑම ක්‍රියාවක් ම ආඛ්‍යාත ක්‍රියාවක් නොවෙයි. ආඛ්‍යාත ක්‍රියාවක නැත්නම් ශුද්ධ ආඛ්‍යාතයක ක්‍රියා අර්ථය ශුද්ධ ව, අමිශ්‍ර ව තියෙනවා. එබඳු ශුද්ධ ක්‍රියා අර්ථය ඇති ධාතු ප්‍රකෘතියකට ආඛ්‍යාත ප්‍රත්‍යයක් එකතු වෙලා හැදෙන්නේ ආඛ්‍යාත ක්‍රියා යි. ඒවා තමයි ශුද්ධ ආඛ්‍යාත ලෙස හඳුන්වන්නෙ. ඒ වගේ ම ඒවායේ විශේෂ ලක්ෂණයක් තමයි ලිංග භේදයක් නොමැති වීම.

බලන්න මේ උදාහරණ දිහා,

අනතීත	අතීත
ඔහු ලියුමක් ලියයි.	ඔහු ලියුමක් ලිවී ය.
ඈ ලියුමක් ලියයි.	ඈ ලියුමක් ලිවී ය.
නළුවෝ නැටුම් නටති.	නළුවෝ නැටුම් නැටූහ.
නිළියෝ නැටුම් නටති.	නිළියෝ නැටුම් නැටූහ.
තෝ ගීයක් ගයහි.	තෝ ගීයක් ගැයීහි.
තී ගීයක් ගයහි.	තී ගීයක් ගැයීහි.

මේවා ත්‍රෛකාලික ක්‍රියා විදියටත් සාම්ප්‍රදායික ව්‍යාකරණ පොත්වල හඳුන්වල දීල තියෙනවා. ඒත් මා ඒ හැඳින්වීමට එකඟ නැහැ. මොකද සිංහල භාෂාවේ තියෙන්නේ කාල දෙකකට අයත් ක්‍රියා විතර යි. ඒ කියන්නේ අතීත කාල ක්‍රියා පද සහ වර්තමාන අනාගත කාල දෙකට ම පොදු ක්‍රියා පද විතර යි. මාතෘකාවෙන් ටිකක් බැහැරට ගියත් ශුද්ධ ආඛ්‍යාත හඳුනා ගන්නත් ඒක උදව් වෙන නිසා මම විස්තර කරන්නම්. සිදත් සඟරාවේ අන්නේ, එන්නේ, ඔන්නේ, නේ කියලා අනාගත කාල ප්‍රථම පුරුෂ ඒක වචන ප්‍රත්‍යයන් හතරක් දක්වල තියෙනවා. මේවා අනාගත කාල ක්‍රියා ප්‍රත්‍ය නොවෙයි. වර්තමාන කෘදන්ත ප්‍රත්‍යයන් ය. ඒවා ශුද්ධ ආඛ්‍යාත වගේ නොවෙයි. ලිංගාර්ථයේත් වරනැගෙනව බලන්න මේ වරනැගීම දිහා.

පුරුෂ ලිංග	ස්ත්‍රී ලිංග
සෙබළා රට රකින්නේ ය. ඔහු බත් දෙන්නේ ය. ඔහු කිරි බොන්නේ ය. පියා දරුවන් රක්නේ ය.	සෙබළිය රට රකින්නී ය. ඇ බත් දෙන්නී ය. ඇ කිරි බොන්නී ය. මව දරුවන් රක්නී ය.

මහින්ද හිමි : ඔබ වහන්සේ කියන එක හරි. ආඛ්‍යාත ක්‍රියා ලිංගාර්ථයේ වරනැගෙන්නේ නැහැනේ. එහෙනම් මේවා වර්තමාන කාල කෘදන්ත මිස ශුද්ධ අනාගත කාල ආඛ්‍යාත නෙමෙයි.

රාහුල හිමි : ඒක තමයි මාත් කියන්නෙ. පැරණි භාෂා ව්‍යවහාරයෙත් අද වගේ ම අනාගත කාලය දක්වන්න ශුද්ධ වර්තමාන කාල ආඛ්‍යාතය එක්ක අනාගත කාලවාචී පදයක් යොදා ගෙන තියෙනව. බලන්න මේ උදාහරණය දිහා,

- මම ද එම් එම දින (ගුත්තිල කාව්‍යය)
- එ හසුන් පැසුළු පවසම් රස නුසුන් කොට (සැලළිහිණි සන්දේශය)
- සිල්ප සත්වෙනි දවස දක්වම් (ගුත්තිල කාව්‍යය)
- එයින් ගෙට ගිය නසී ගුරුහිණි (කාව්‍ය ශේඛරය)

මහින්ද හිමි : හරි දැන් පැහැදිලියි හාමුදුරුවනේ. ඒවා ත්‍රෛකාලික ක්‍රියා කියලා නෙවෙයි ආඛ්‍යාත ක්‍රියා කියල හැඳින්වීම යි නිවැරැදි. ඊළඟට අපට පැහැදිලි කරන්න, ආඛ්‍යාත ක්‍රියා වරනැගෙන්නේ කොහොමද කියලා.

රාහුල හිමි : හොඳයි, මේ වගුව දිහා බලන්න. මේ කර්තෘ කාරක ක්‍රියාව කාල, පුරුෂ වචන භේද අනුව වරනැගෙන ආකාරය.

කර්තෘ කාරක				
	අනතීත		අතීත	
පුරුෂය	ඒක වචන	බහු වචන	ඒක වචන	බහු වචන
ප්‍රථම පුරුෂ	බලයි	බලති	බැලීය	බැලූහ
මධ්‍යම පුරුෂ	බලහි	බලහු	බැලීහි	බැලූහු
උත්තම පුරුෂ	බලමි	බලමු	බැලීමි	බැලූමු

ඊළඟට මේ කර්මකාරක ක්‍රියාව කාල, පුරුෂ, වචන භේද අනුව වරනැගෙන ආකාරය බලන්න මේ වගුව.

කර්ම කාරක				
	අනතීත		අතීත	
පුරුෂය	ඒක වචන	බහු වචන	ඒක වචන	බහු වචන
ප්‍රථම පුරුෂ	බැලෙයි	බැලෙති	බැලිණි	බැලුණු
මධ්‍යම පුරුෂ	බැලෙහි	බැලෙහු	බැලිණිහි	බැලුණුහු
උත්තම පුරුෂ	බැලෙමි	බැලෙමු	බැලිණිමි	බැලිණුමු

මීළඟට මම කෘදන්ත ක්‍රියා හා ශුද්ධ ආඛ්‍යාත පැහැදිලි ව තේරුම් ගත හැකි පරිදි නිදසුන් වාක්‍ය කීපයක් දැක්වෙන වගුවක් ඉදිරිපත් කරන්නම්.

	කෘදන්ත ක්‍රියාව	ශුද්ධාඛ්‍යාතය
1. නාට්‍යාංගනාව රඟුමක් ඉදිරිපත්	කරන්නී ය. (කරන තැනැත්තිය)	කරයි.
2. පාංකිරිත්තා උදෑසන ම අවදි ව මිහිරි ලෙස කූජනය	කරන්නේ ය. (කරන තැනැත්තේ ය)	කරයි.
3. ගොවියෝ කාබනික පොහොර භාවිතයට	හුරුවන්නෝ ය/ වන්නාහ (හුරුවන තැනැත්තෝ ය)	හුරුවෙති.
4. පොලිස් නිලධාරියා මාර්ගයේ වාහන ගමනාගමනය තාවකාලික ව නවත්වා මගීන්ට පාර මාරුවීමට ඉඩ	සැලැස්සුවේ ය. (සැලැස්වූ තැනැත්තේ ය)	සැලැස්වී ය.
5. රියදුරෝ සිය රථ වාහන මාර්ගයේ පසෙකට ගෙන ගිලන් රථයට ඉඩ	දුන්නෝ ය/ දුන්නාහ (දුන්න තැනැත්තේය)	දුන්හ.
6. තරුණිය බස්රියට නැගී මහලු මවකට සිය අසුන	පිදුවා ය. (පිදූ තැනැත්ති ය)	පිදී ය.
7. ආනන්ද සමරකෝන් සූරීහු ජාතික ගීය රචනා	කළෝ ය. (කළ තැනැත්තෝ ය)	කළහ.
8. සංවිධායකයන් විසින් ආරාධිත අමුත්තා	පිළිගනු ලබන්නේ ය. (පිළිගනු ලබන තැනැත්තේ ය)	පිළිගනු ලබයි/ පිළිගැනෙයි.
9. විදුහල්පතිවරයා විසින් ලසුලේඛිකාවක්	පත්කරන ලද්දී ය. (පත්කරන ලද තනැත්තිය)	පත්කරන ලදි/ පත් කෙරිණි.
10. වෛද්‍යවරුන් විසින් රෝගීහු පරීක්ෂා	කරනු ලබන්නෝ ය. (කරනු ලබන තැනැත්තෝ ය)	කෙරෙති.

ක්‍රියාකාරකම 1

* **පහත දැක්වෙන ක්‍රියා පද ශුද්ධ ආඛ්‍යාත ක්‍රියා හා කෘදන්ත ක්‍රියා වශයෙන් බෙදා දක්වන්න.**

කියවීම්, පැළෙයි, උසුලන්නේ ය, බැලුවා ය, දරූහ, දැව්වා ය, ගොතයි, ලියූහ, තෝරන්නෝ ය, පදිති, ගැයුවෝ ය, කරන්නෝ ය, දුවන්නාහ, කියති, නැටූහ, දරූහ, පිසන්නී ය, මනියි, පිදුවේ ය, දරන්නෙහි.

ආඛ්‍යාත ක්‍රියා	කෘදන්ත ක්‍රියා
1.	1. ....
2.	2. ....
3.	3. ....
4.	4. ....
5.	5. ....
6.	6. ....
7.	7. ....
8.	8. ....
9.	9. ....
10.	10. ....

ක්‍රියාකාරකම 2

* **පහත වරහන් තුළ දී ඇති ක්‍රියා පද දෙක අතුරින් ආඛ්‍යාත ක්‍රියාව (ශුද්ධ ආඛ්‍යාතය) තෝරා වාක්‍යවල හිස් තැන් පුරවන්න.**

1. සමහරු අනුන්ගේ ම දොස් .... (දකිති/දකින්නෝ ය)
2. වෛද්‍යවරිය රෝගින්ගේ සුවපහසුව සොයා .... (බැලීය/බැලුවා ය)
3. අපි ද චාරිකාවට එක් .... (වූවෙමු/වීමු)
4. මී මැස්සෝ මී වදය තුළ .... (සිටින්නෝ ය/සිටිති)
5. දරුවෝ පාසල් වැඩවල නිරත .... (වූවෝ ය/වූහ)
6. ඇමැතිවරයා පුස්තකාල ගොඩනැගිල්ලට මුල්ගල .... (තැබීය/තැබුවේ ය)
7. ශිෂ්‍යයා රිය අනතුරට මුහුණ .... (දුනි/දුන්නේ ය)
8.සියලු ශිෂ්‍යයෝ උදෑසනින් පාසලට .... (පැමිණියහ/පැමැණියෝ ය)
9.ඈ සර්පයාට බිය .... (වුණා ය/ විය)
10.අපි අනතුර දැක විස්මයට .... (පත් වීමු/පත් වූයෙමු)

2. ප්‍රයෝජ්‍ය ආඛ්‍යාතය

මහින්ද හිමි : හොඳයි, දැන් අපි කතා කරමු ප්‍රයෝජ්‍ය ආඛ්‍යාතය ගැන

රාහුල හිමි : ප්‍රයෝජ්‍ය ආඛ්‍යාතය කියන්නෙ අනෙකෙකු විසින් මෙහෙයනු ලබන පුද්ගලයාගේ ක්‍රියාව යි. සිදත් සඟරාවේත් මේ අදහස ම දීල තියෙනවා මේ විදියට **"පරා විසින් මෙහෙයන ලදහු කිරිය පියදු කිරිය නම්"**

අපි නිදසුනක් ගනිමු.

මව මෙහෙකාරිය ලවා බත් පිසවයි.

i. මේ වාක්‍යයේ 'පිසවයි' යන ක්‍රියාවට සම්බන්ධ කතුවරුන් දෙදෙනෙකු ගැන කියවෙනවා. පිසවන ක්‍රියාව කරවන්නී මව යි. ඒ ක්‍රියාව කරන්නී මෙහෙකාරිය යි. ඒ නිසා ක්‍රියාව කරවන්නා ප්‍රයෝජ්‍ය කර්තෘ හෙවත් ශුද්ධ කර්තෘ විදියටත් ක්‍රියාව කරන්නා ප්‍රයෝජක කර්තෘ හෙවත් කර්ම කර්තෘ විදියටත් හඳුන්වන්න පුළුවන්. ඒ වාක්‍යයේ ප්‍රයෝජ්‍ය කර්තෘ මව යි; ප්‍රයෝජක කර්තෘ මෙහෙකාරිය යි.

ii. තව ලක්ෂණයක් තමයි ප්‍රයෝජ්‍ය ආඛ්‍යාතය හැදෙන විධි ය. ධාතු ප්‍රකෘතියටත් ප්‍රත්‍යයටත් අතර 'ව' ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් තමයි ප්‍රයෝජ්‍ය ආඛ්‍යාතය හදාගන්නෙ. මෙහෙදී ඇතැමුන් 'ව' අකුරින් අවසන් වන 'කව', 'පොව' ආදි ධාතුවලින් සකස් වන 'කවයි', 'පොවයි' වගේ ක්‍රියා ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා විදියට දක්වනවා. එය වැරැදියි.

ක්‍රියාව	**ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා**
කවයි	කවවයි
පොවයි	පොවවයි
පණගන්වයි	පණගන්වවයි

මව දරුවාට බත් කවයි.	- මව මෙහෙකාරිය ලවා දරුවාට බත් කවවයි.
රියදුරා රිය පණගන්වයි.	- රියදුරා කාර්මිකයා ලවා රිය පණ ගන්වවයි.
හෙදිය රෝගියාට බෙහෙත් පොවයි.	- වෛද්‍යවරයා හෙදිය ලවා රෝගියාට බෙහෙත් පොවවයි.

iii. ඒවගේ ම ප්‍රයෝජ්‍යාර්ථයේ වාක්‍යයක තවත් ලක්ෂණයක් දකින්නට ලැබෙනවා. ඒ තමයි කර්ම පද දෙකක් තිබීම. ඉහත වාක්‍යයේ 'පිසවයි' යන ප්‍රයෝජක කර්තෘගේ ක්‍රියාවට යටත් වන පදය මෙහෙකාරිය යි. ඒ නිසා ඒක, එක කර්ම පදයක්

මෙහෙකාරියගේ පිසීමේ ක්‍රියාවට යටත් වන්නේ 'බත්' යන පදය යි. ඒ නිසා ඒක තවත් කර්ම පදයක් මේ විදියට ප්‍රයෝජ්‍ය ආඛ්‍යාතයට යටත් වන කර්ම පද දෙකක් මෙබඳු වාක්‍යයක හඳුනා ගන්න පුළුවන්.

මහින්ද හිමි : ප්‍රයෝජ්‍ය ආඛ්‍යාතවල තවත් ලක්ෂණ තියෙනවා ද?

රාහුල හිමි : iv. එහෙමයි හාමුදුරුවනේ තවත් විශේෂ ලක්ෂණ තියෙනවා. වාක්‍යයක් ප්‍රයෝජ්‍යාර්ථයට නැගීමේදී දකින්නට ලැබෙන තවත් ලක්ෂණයක් තමයි අකර්මක ධාතු සකර්මක ධාතු බවට පත් වීම. ඒ වගේ ම සකර්මක ධාතු බහු කර්මක ධාතු බවටත් පත් වෙනවා. ඒ ලක්ෂණය සිදත් සඟරාවෙත් මේ විදියට දක්වල තියෙනවා.

අකම් සකම් වේ - පියදුම් ලද විසාහි
බුහු කම් සකම් පියදුම් - ලද හට ලවා හා වේ

මෙහෙයුම් ලද්දහුගේ ක්‍රියා විෂයයෙහි අකර්මක ක්‍රියා සකර්මක බවට ද සකර්මක ක්‍රියා බහු කර්මක බවට ද පත්වේ. මෙහෙයීම ලද්දහුට 'ලවා' යන්නක් ද එක් වෙයි.

'සඳ බබළයි' මේ අකර්මක ක්‍රියාවක් සහිත වාක්‍යයක්. එම වාක්‍යය 'ඉර සඳ බබළවයි' කියල ප්‍රයෝජ්‍යාර්ථයේ යෙදුවහම සකර්මක ක්‍රියාවක් සහිත වාක්‍යයක් බවට පත් වෙනවා. ඒ වගේ ම සකර්මක ක්‍රියාවක් සහිත වාක්‍යයක් බහු කර්මක වාක්‍යයක් බවට පත් වෙනවා. බලන්න මා ඉහත දැක්වූ අකර්මක වාක්‍යය සකර්මක වාක්‍යයක් බවට පත් වීමේදී යෙදී තිබුණෙ 'සඳ' කියන එක කර්ම පදය යි. මේ වාක්‍ය දෙක බලන්න.

'කම්කරුවෝ පාලම තනති' මේ සකර්මක වාක්‍යයක් කියන්නේ පාලම කියන එක කර්ම පදය යි. ඒ වාක්‍යය ප්‍රයෝජ්‍යාර්ථයේ යෙදුවම **'ඉංජිනේරුවෝ කම්කරුවන් ලවා පාලම තනවති'** කියල "කම්කරුවන්" "පාලම" කියන කර්ම පද දෙකක් වුණා. ඒ කියන්නේ සකර්මක වාක්‍යය බහු කර්මක වාක්‍යයක් බවට පත් වුණා. ඊළඟ ලක්ෂණය තමයි ප්‍රයෝජ්‍යාර්ථයේ වාක්‍යයට 'ලවා' යන නිපාත පදයක් එකතු වීම. ඒත් ඒක හැම තැනම සිද්ධ වෙන්නේ නැහැ. අකර්මක වාක්‍යයක් සකර්මක වීමේ දී බොහෝ විට 'ලවා' යන්න යෙදෙන්නේ නැහැ. බලන්න මේ උදාහරණය

ක්‍රීඩකයා දුවයි > පුහුණුකරු ක්‍රීඩකයා දුවවයි.
දරුවා හඬයි > වෛද්‍යවරයා දරුවා හඬවයි.

දැන් අපි මේ කියපු කරුණු සියල්ල සාරාංශ කරලා මේ විදියට දක්වමු.

1. ප්‍රයෝජක කර්තෘ හා ප්‍රයෝජ්‍ය කර්තෘ කියලා කතුවරුන් දෙදෙනෙකු සිටිනවා.
2. ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත් අතර 'ව' ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් ප්‍රයෝජ්‍ය ආඛ්‍යාතය සෑදෙනවා.
3. ප්‍රයෝජ්‍යාර්ථයේ වාක්‍යයක කර්ම පද දෙකක් දක්නට ලැබෙනවා.
4. අකර්මක ක්‍රියා සකර්මක වෙනවා.
5. සකර්මක ක්‍රියා බහු කර්මක වෙනවා.
6. ප්‍රයෝජ්‍යාර්ථයේ වාක්‍යයට 'ලවා' යන නිපාතය එකතුවෙනවා.
7. එහෙත් අකර්මක වාක්‍ය ප්‍රයෝජ්‍යාර්ථයට හැරවීමේදී 'ලවා' යන නිපාතය බොහෝ විට යෙදෙන්නේ නැහැ.

ක්‍රියාකාරකම 3

පහත සඳහන් වාක්‍ය ඇසුරෙන් ඉහත සඳහන් ලක්ෂණ හත සඳහා නිදසුන් දෙන්න.

- දරුවා සිනාසෙයි.
- පියා දරුවා සිනස්වයි.
- ගැමියෝ මග දෙපස සෙවණට රුක් රෝපණය කරති.
- පරිසරවේදීහු ගැමියන් ලවා මග දෙපස සෙවණ රුක් රෝපණය කරවති.

ක්‍රියාකාරකම 4

* පහත දැක්වෙන වාක්‍ය ප්‍රයෝජ්‍යාර්ථයේ වාක්‍ය බවට හරවා ලියන්න.

1. ශිෂ්‍යයෝ රචනා ලියති.
2. දරුවා කිරි බොයි.
3. සංගීතඥයෝ සංගීත භාණ්ඩ වාදනය කළහ.
4. ආරාධිත අමුත්තෝ උත්සව ශාලාවේ අසුන් ගත්හ.
5. ගුරුවරු අධ්‍යාපන චාරිකාවක් සංවිධානය කරති.
6. දරුවා හඬයි.
7. අඳ ගොවියා විසින් කුඹුර වැපිරෙයි.
8. සිසුන් විසින් තොරණක් නිර්මාණය කරනු ලැබී ය.
9. බාලිකාවන් විසින් පිළිගැනීමේ ගීතය ගයන ලදි.
10. ගුරුවරියන් විසින් කාලසටහන සැලසුම් කරනු ලැබී ය.

3. විධාන ආඛ්‍යාතය

මහින්ද හිමි : අපි දැන් ඊළඟ ආඛ්‍යාත වර්ගයට යමු.

රාහුල හිමි : එහෙමයි, තුන්වෙනි ආඛ්‍යාත වර්ගය තමයි විධාන ආඛ්‍යාතය කියන්නෙ. කිසියම් විධානයක්, නියෝගයක්, පැවරීමක්, අණ කිරීමක්, ඉල්ලීමක්, ආයාචනයක් කරන ක්‍රියාව තමයි ඒ. විධානාඛ්‍යාතයේත් විශේෂ ලක්ෂණ තියෙනවා

i. විධාන ආඛ්‍යාතයේ කාල භේදයක් නැත. එය නිතර ම පළ කරන්නේ අනාගත කාලාර්ථය යි.

ii. විධානය ආදරයෙන් හෝ අනාදරයෙන් හෝ ගෞරවයෙන් යුක්ත ව කළ හැකි යි. බලන්න මේ උදාහරණ

- දරුව, මෙහි <u>එන්න</u> මේ විධානය ආදරයෙන් කරන එකක්
- වහා මෙතනින් පිටව <u>යනු.</u> ඒක අනාදරයෙන් කළ විධානයක්
- ස්වාමීනි, බණට <u>වඩිනු මැනවි</u> ඒ ගෞරවයෙන් කළ විධානයක්

මෙහිදී විධානය කරන හා විධානය ලබන දෙදෙනා අතර පවතින සම්බන්ධතාව මත විධානයේ ස්වරූපය තීරණය වෙනවා.

iii. ප්‍රකෘති කථන ලේඛනයේදී උත්තම පුරුෂ ඒක වචන පදය (මම) තවත් පිරිසකට එකතු ව යෝජනා ස්වරූපයෙන් කරන ඉල්ලීම ද විධාන ක්‍රියා රූපය ගන්නවා එවැනි වාක්‍යවල යෙදෙන්නේ උත්තම පුරුෂ බහු වචන පදය යි. උදාහරණයක් ලෙස මේ වාක්‍ය බලන්න.

- අපි මෙය නිවැරැදි ව කරමු'යි මම සේවකයන්ට කීවෙමි.

iv. ඊළඟ ලක්ෂණය තමයි විධානයක් නිතර ම ඉදිරියේ සිටින කෙනෙකුට කරන එකක් නිසා ඒක අයිති වෙන්නෙ මධ්‍යම පුරුෂයට යි. "<u>සිංහලයනි,</u> අවදි වවු" <u>ළමයිනි,</u> නිශ්ශබ්ද වන්න. යනුවෙන් ආමන්ත්‍රණය කළත් මෙහිදී "නුඹලා" යන මධ්‍යම පුරුෂ බහු වචනය ගම්‍ය වන බව සිතන්න.

v. තව ලක්ෂණයක් වන්නේ විධි ක්‍රියාව ක්‍රම කීපයකට සකස් වීම යි.

(අ) විධි ක්‍රියාව ධාතු ප්‍රකෘතිය පමණක් යෙදිල සකස් වෙනවා.

බල සේනානායක සපු කුමරු එන
නරඹ යනෙන වෙළඳුන් ඔරු පාරුවෙනි
මේ කටයුත්ත නොපමාව කර

(ආ) ධාතු ප්‍රකෘතියට පරව ප්‍රත්‍යය යොදා ගැනීම තවත් ක්‍රමයක්. එහෙම යෙදෙන ප්‍රත්‍යය අතර ව, උ, හු, අ, ග විභක්ති ප්‍රත්‍යය වගේ ම නු, න්න, අන්න ඉන්න, එන්න වගේ කෘදන්ත ප්‍රත්‍යයත් තියෙනවා.

ග - කියග මගිය, එනු කොහි සිට? (කිය + ග)
නු - නගරය වටා ආරක්ෂාව යොදනු (යොද + නු)
න්න - කසළ ඉවත් කරන්න (කර + න්න)
අන්න - වෙලාව නොඉක්මවන්න (ඉක්ම + අන්න)
ඉන්න - නිති පන්සිල් රකින්න (රක් + ඉන්න)
එන්න - රඟපාද්දී ඔබ මා අබියස ඇද වැටෙන්න (වට + එන්න)

(ඇ) උපකාරක පදයක් එක්කර ගැනීම තවත් ක්‍රමයක්
ගන්න, ගන්, ගනු, පිය, පියවු, ලව, ලන්න, පන්

ගන්න - ඔබේ අංකය මතක **තබා ගන්න**
ගන් - කරතොත් **කරගන්** දන්පින් සීරුව
ගනු - නුඹ මීට පෙර ද වැරැදි කර ඇති බව සිහි **තබාගනු**
පිය - තෝ අප ගැන ද **බලාපිය**
පියවු - දරුවනි, රටට ජාතියට වැඩ **කරපියවු**
ලව/ලන්න - සියලු දෙනාට ම ආහාර **පිසලව/ පිසලන්න**
පන් - මේ ලියුම තැපෑලට **දමාපන්**

(ඈ) කෘදන්ත ක්‍රියාවත් සමග උපකාරක පදයක් යෙදීම

මැනවි - **වඩින මැනවි** මහවෙල මැද වෙරළාන
ඔවුන්ට අනුකම්පා **කළ මැනවි**
හොඳයි - මැරෙනවාට වඩා තොප ජීවත් **වෙනවා හොඳයි**
යහපති - මේ අවස්ථාවේ ඔබතුමා දුරදිග බලා වැඩ **කිරීම යහපති**
යෙහේ - කල්යල් බලා කුඹුර **වැපිරීම යෙහේ**
සේක්වා - ස්වාමීනි අපට අනුකම්පා **කරන සේක්වා**

(ඉ) නිපාත පදයක් යොදා ගැනීම

ඕනෑ - සිදු වූ අලාභයට මට ඔබෙන් වන්දි මුදලක් **ඕනෑ**
එපා - මේ විදියට බාගෙට වැඩ කරන්න **එපා**
තහනම් - දුන්වීම් ඇලවීම **තහනම්**

(ඊ) පැහැදිලි ධාතු ප්‍රකෘතියක් හඳුනා ගත නොහැකි පද විධානාඛ්‍යාතය ලෙස යොදා ගැනීම.

වර - වරපුරුෂය, නොපමාව මා අභිමුඛයට <u>වර</u>
වරෙන් - කැලණි ගඟේ ඔරු යනවා බලා <u>වරෙන්</u>
බහු වචනයෙහි <u>වරෙල්ලා</u>
පල/ පලයන් - මොහොතක්වත් මෙහි නොරැඳී මෙතනින් <u>පල/ පලයන්</u>
බහු වචනයෙහි <u>පලයල්ලා</u>
ඉන්න - මා එන තෙක් මෙහි රැඳී <u>ඉන්න</u>

මහින්ද හිමි : මං හිතන්නෙ විධාන ක්‍රියාව ගැන ඔබ වහන්සේ ප්‍රමාණවත් විස්තරයක් අපට ලබා දුන්නා

ක්‍රියාකාරකම 5

පහත දැක්වෙන වාක්‍යවල ඇති විධාන ක්‍රියා පද උපුටා දක්වන්න.

1. ලියක මහිම බල ගෝමර ඉසීලා.
2. ඉර පායා ඉර මුදුනට එන්ට එපා.
3. සාදුකාර දී ඔරුවක නැගී වරෙන්.
4. නොවළා ගොසින් මෙහසුන් සැල කරව සිට.
5. සතොසින් මිණි කොඩොල් ලෙස තා සවන් සද.
6. සබඳ වඩින දැක නෙත සිත සතපාය.
7. පැන යන මුවන් දැක නොදමවු නෙළු පලා.
8. වල්ලම්බලම දැක යාගන් සහතොසිනි.
9. පටාචාරාවෙනි, තෙපි මුසුප්පු නොවව.
10. ස්වාමීනි, ගැත්තවුන්ට පිටිවහල් වුව මැනව.

4. ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතය

මහින්ද හිමි : අපි දැන් අවසාන ආඛ්‍යාත වර්ගයට යමු.

රාහුල හිමි : හතරවෙනි ආඛ්‍යාත වර්ගය තමයි ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතය. බොහෝ ව්‍යාකරණ පොත්වල මේ ආඛ්‍යාත වර්ගය දක්වල තියෙන්නෙ ආශීර්වාද ක්‍රියා විදියට යි. ඒත් එහෙම හඳුන්වන එක වැරැදි යි. මොකද "ආශීර්වාද" කියන්නෙ යහපතක්, හොඳක් පැතීමනෙ. ඉතින් භංගවේවා, වැනසේවා, ශාපවේවා කියන අයහපත් ප්‍රාර්ථනාත් ආශීර්වාද කියලා හඳුන්වන එක වැරැදියිනෙ. ඒ නිසා මේ සියලු ප්‍රාර්ථනා කිරීම් හඳුන්වමු ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාත කියල.

මහින්ද හිමි : බොහෝ ම හරි. ඔබ වහන්සේගේ ඒ නිවැරැදි කිරීමෙන් ම දැන් අපට පැහැදිලි යි ඉෂ්ටාර්ථයක් හෝ අනිෂ්ටාර්ථයක් ප්‍රාර්ථනා කිරීම සඳහා යෙදෙන ක්‍රියා තමයි ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතය කියන්නෙ කියල. මා නිවැරැදි යි නේද හාමුදුරුවනේ?

රාහුල හිමි : බොහොම හරි. සිදත් සඟරාවෙත් ආසිකිරිය නමින් මේ ක්‍රියා වර්ගය හඳුන්වා තියෙනවා.

"ඉටු නොපත් තෙ සද බඳ අනා අරුත් පැතුම් ආසි නම්"

කැමැති වූ, නොපැමිණියා වූ පුරුෂ තුනේ ශබ්ද පිළිබඳව මතු හොඳක් පැතීම ආශීර්වාද නම්.

මහින්ද හිමි : ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතයෙත් විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු ලක්ෂණ තියෙනවද?

රාහුල හිමි : ඔව්. මා මුලින් දැක්වුව ප්‍රාර්ථනයේ යහපත් බව හා අයහපත් බව හැරුණා ම තව විශේෂ ලක්ෂණයක් තමයි ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතය සෑදෙන ආකාරය. සාමාන්‍ය අනතීත ක්‍රියාවකට අනතුරු ව "වා" කියන අතුරු ප්‍රත්‍යයක් ආඛ්‍යාතයට එකතු වෙලා ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතය සකස් වෙනවා.

කරාවා/ කෙරේවා (කරයි + වා කෙරේ + වා)
කරත්වා/ කෙරෙත්වා (කරත් + වා කෙරෙත් + වා)
ලබාවා/ ලැබේවා (ලබයි + වා ලැබේ + වා)
ලබත්වා/ ලැබෙත්වා (ලබත් + වා ලැබෙත් + වා)
බලාවා/ බැලේවා (බලයි + වා බැලේ + වා)
බලත්වා/ බැලෙත්වා (බලත් + වා බැලෙත් + වා)

පැරණි ව්‍යවහාරයේ "වා" ප්‍රත්‍යය නැතිවත් ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතය යෙදී තියෙනවා.

<u>සැරද</u>, කිර රද සද (සැරදේවා)
ඔබට <u>**ජය!**</u>

ඊළඟ ලක්ෂණය තමයි ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතය කර්තෘ කාරක, කර්ම කාරක දෙකෙහිත් පුරුෂත්‍රයෙහිත් ඒක වචන හා බහු වචන දෙකෙහිත් වර නැගෙනවා. ඒ වුණත් ලිංග හා කාල භේදයෙන් තොරයි.

මහින්ද හිමි : ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතය වරනැගෙන විදිය පෙන්නුම් කළොත් ඔය කියන කරුණු ටික පැහැදිලි වෙයි. එහෙම නේද අපේ හාමුදුරුවනේ.

රාහුල හිමි : ඔව්. ඊළඟට බලාපොරොත්තු වුණේ ඒ වගේ වරනැගෙන ක්‍රම දැක්වෙන වගු සටහන් දෙකක් ප්‍රදර්ශනය කරන්න යි. බලන්න කාරක, පුරුෂ, වචන භේද දැක්වෙන මේ සටහන් දෙක. ඒවායේ කාල භේදයත් නැහැ ලිංග භේදයත් නැහැ.

කර්තෘ කාරක			කර්ම කාරක	
පුරුෂය	**ඒක වචන**	**බහු වචන**	**ඒක වචන**	**බහු වචන**
ප්‍රථම පුරුෂ	ගයාවා	ගයත්වා	ගැයේවා	ගැයෙත්වා
මධ්‍යම පුරුෂ	ගයහිවා	ගයහුවා	ගැයෙහිවා	ගැයෙහුවා
උත්තම පුරුෂ	ගයම්වා	ගයමුවා/ ගයමෝවා	ගැයෙම්වා	ගැයවෙමුවා

ඒ වගේ ම ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා අර්ථයෙහිත් ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතය වර නැගිය හැකි යි. හැබැයි කර්තෘකාරකයේ පමණයි.

කර්තෘ කාරක		
පුරුෂය	ඒක වචන	බහු වචන
ප්‍රථම පුරුෂ	ගයවාවා	ගයවත්වා
මධ්‍යම පුරුෂ	ගයවහිවා	ගයවහුවා
උත්තම පුරුෂ	ගයවම්වා	ගයවමුවා/ ගයවමෝවා

මේ කර්තෘ කාරකයෙහි ප්‍රයෝජ්‍යාර්ථයේ ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාතය යෙදෙන හැටි දක්වන උදාහරණ කීපයක්. කර්ම කාරක ක්‍රියා තැනීමේදී වර්තමාන කෘදන්තයට පසු ව 'ලබ' ධාතුව යොදා ගන්නවා.

රජ ගත්කරුවන් ලවා ග්‍රන්ථ ලියවාවා.
රජු විසින් ගත්කරුවන් ලවා ග්‍රන්ථයෝ ලියනු ලබත්වා.

මහින්ද හිමි : දැන් ඔබ වහන්සේ ක්‍රියා පද යි අවසාන ක්‍රියා පද යි අතර වෙනස වගේ ම අවසාන ක්‍රියා පදවල ප්‍රභේදත් ඒ එකක් එකක් ගානෙ ඒවායෙ පවතින විශේෂ ලක්ෂණත් ගැන හොඳ විස්තරයක් අපට ලබා දුන්නා. ඒ දැනුම ලබා දුන් ඔබ වහන්සේට සද්ධර්මෝදය පාරිවේණික ශිෂ්‍ය සංගමය වෙනුවෙන් පුණ්‍යානුමෝදනා පූර්වක ස්තුතිය පුද කරනවා. තෙරුවන් සරණ යි.

රාහුල හිමි : තෙරුවන් සරණ යි.
අපගේ සංවාදයේදී ඉදිරිපත් කළ කරුණු පිළිබඳ ව යම්කිසි ගැටලුවක් තිබේ නම් ප්‍රශ්න කිරීමට මා ඔබ වහන්සේලාට අවස්ථාව ලබා දෙනවා.

ක්‍රියාකාරකම 6

පහත සඳහන් වාක්‍යවල ඇති හිස්තැන්වලට ගැළපෙන ප්‍රාර්ථනා ආඛ්‍යාත යොදා හිස්තැන් පුරවන්න.

1. සියලු සත්ත්වයෝ නිදුක් ....
2. ඔබේ සියලු යහපත් ප්‍රාර්ථනා ඉෂ්ට ....
3. මේ සියලු පූජාවෝ මාගේ බුදුපියාණන් වහන්සේට පූජා ....
4. ඔබ වහන්සේ සුවපත් වන ....
5. අපි දුක් පීඩානැත්තෝ ....
6. විභාගයෙන් ඔබ විශිෂ්ට ලෙස සමත් ....
7. දේශද්‍රෝහී නිවටයෝ ....
8. ද්‍රෝහීන්ට ශාප ....
9. බුදුදහම ලොව ....
10. අපේ ක්‍රිකට් ක්‍රීඩකයෝ ජය ....

ක්‍රියාකාරකම 7

පහත දැක්වෙන වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

කර්තෘ කාරක			කර්ම කාරක	
පුරුෂය	ඒක වචන	බහු වචන	ඒක වචන	බහු වචන
ප්‍රථම පුරුෂ	රකීවා		රැකේවා	
මධ්‍යම පුරුෂ				
උත්තම පුරුෂ				

ක්‍රියාකාරකම 8

අදාළ නිවැරැදි කොටුව තුළ හරිලකුණ (✓) යොදන්න.

ක්‍රියා පදය	කර්තෘ කාරක	කර්ම කාරක	ප්‍රථම පුරුෂ	මධ්‍යම පුරුෂ	උත්තම පුරුෂ	ඒක වචන	බහු වචන	අතීත	අනතීත
පිදෙති		✓	✓				✓		✓
ලියැවෙයි									
මියෙම්වා									
බිඳිවු									
පුබුදනු ලබත්වා									
දැල්වුණහ									
කීවහු									
නැගිටවවු									
බැස්සෙමු									
නසව									

ක්‍රියාකාරකම 9

- පන්තිය කණ්ඩායම් හතරකට බෙදී එක් එක් ආඛ්‍යාත වර්ගයක ඇති විශේෂ ලක්ෂණ කරුණු වශයෙන් අංක යටතේ ගොනු කොට එක් පත්‍රිකාවක් බිත්ති පුවත් පතේ ප්‍රදර්ශනය කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 10

- සංවාදයේ ඉදිරිපත් වූ කරුණු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න නැගීමට අවස්ථාව සලසා දුන් විට ඉදිරිපත් වන්නට ඇතැ යි සිතිය හැකි ප්‍රශ්න 5ක් ගොඩනගා ඒවාට පිළිතුරු ද සපයන්න.

iqNdIs;

බස නැති දා රස නැත
රස නැති දා දෙස නැත

- මුනිදාස කුමාරතුංග-

iqÑka;k

වස් දඬුවෙහි ඇත්තේ සිදුරැත් හිස් බවත් පමණි. එහෙත් එය නිසි කාර්යයෙහි යොදනු ලැබුවහොත් අසිරිමත් ස්වර මාධුර්යයෙන් ලොව ම පිනවනු ඇත. එසේ ම ජීවිතය ද වස් දඬුවකි.